

การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์
ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี*

INDICATORS DEVELOPMENT FOR THE MANAGEMENT OF SANGHA
PRACHANUKROH PROJECT OF THE SANGHA ORDER,
NONTHABURI PROVINCE

พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร)

Phrakhruwimonsuwannakorn (Somphong Chantawaro)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Krisada.sae@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชน 2. เพื่อศึกษากระบวนการในการบริหารจัดการ 3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงผสมวิธีระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ 10 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาหาประกอบบริบท และการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 399 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการโครงการในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.48) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 2. กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหารงานบุคคล กระบวนการบริหารเงิน กระบวนการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการ 3. การพัฒนาตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) มีความโปร่งใสในการบริหารโครงการและตรวจสอบได้ 2) มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง 4) มีความรับผิดชอบต่อคณะสงฆ์และสาธารณชน 5) มีการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 6) มีการอบรมให้ความรู้ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ 7) มีระบบและกลไกในการกลั่นกรองและช่วยเหลือประชาชนอย่างเท่าเทียม 8) มีการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และ

ส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน 9) เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน 10) มีการจัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนสนับสนุนโครงการ

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวชี้วัด; การบริหารจัดการ; โครงการสังฆประชานุเคราะห์

Abstract

The objectives of this research article were: 1. to study the level of people's opinions, 2. To study the management process, and 3. To present the development of indicators for the management of the Sangha Prajanukroh project (Sangha and People Welfare) of the Nonthaburi Provincial Sangha Order, conducted by the mixed research methods. The qualitative research, field data were collected from 18 key informants by in-depth-interview script used as a tool for data collection. and from 10 participants in focus group discussions Data were Analyzed by content descriptive interpretation. The quantitative research, by survey method, data were collected from a sample of 399 people using random stratification. The research tool used was a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results showed that 1. The overall project management had an average ($\bar{X}$ = 3.48), which was at a moderate level. 2. The project management process consisted of 4 processes: personnel management process money management process material management process. 3. The development of indicators consists of: 1). There is transparency in project management and can be audited. 2) there was clear duty division, 3) there was comprehensive public relations 4) there was responsibility towards the Sangha and the public, 5) there was continuous people's quality of life, 6) there was regularly training for knowledge dissemination and ethical promotion, 7) there was screening mechanism for people equal helping, 8) there was monastery development to be the learning and career promotion center for people, 9) monasteries were coordinating centers and 10) organizing foundations or funds to support the project.

Keywords: Indicators Development; Management; Sangha Prachanukroh Project

บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นการปกครองเพื่อบังคับบัญชาดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในความเรียบร้อยดีงาม ส่วนการบริหารจะเป็นไปเพื่อการบริหารจัดการที่จะประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรม และใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร และต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งพึงสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ถ้าเห็นจะได้ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่เพราะเสียสละประโยชน์สุขเล็กน้อย บุคคลควรสละประโยชน์สุขเล็กน้อย เพื่อเห็นแก่ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่” (เฉลิมพล โสมอินทร์, 2546)

คณะสงฆ์โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ประธานอำนวยการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีดำริที่จะเสริมสร้างและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน (พระราชรัตนาลงกรณ์ (พระพิศิษฐ์ สุวีโร) และคณะ, 2562) ตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5,914 หน่วยทั่วประเทศ ที่ได้ดำเนินการตามหัวข้ออบรม 8 หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูทศเวทิตาธรรม และสามัคคีธรรม โดยมีเป้าหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว โดยกำหนดเป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใน 4 ปี (ปี 2557 - 2560) (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557)

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 กำหนดรูปแบบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปของการบูรณาการความร่วมมือทั้งจากคณะสงฆ์ ภาคส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กรสมาคม มูลนิธิ และภาคประชาชน ตลอดทั้งองค์กรเครือข่ายความร่วมมือทางพระพุทธศาสนา ทุกภาคส่วน ในรูปของคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การสร้างสังคมประเทศชาติ ให้มีความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทำให้สังคมสงบร่มเย็น และเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกทางพระพุทธศาสนา การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด เป็นกรรมการที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วน

ราชการในจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือผู้แทนภาคประชาสังคมในจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ทำหน้าที่เป็นเลขานุการและให้เลขานุการเลือก บุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน ควบคุม ดูแล เพื่อให้การปฏิบัติงานในระดับจังหวัด บรรลุเป้าหมาย และปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการให้กับคณะกรรมการ ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งติดตามประเมินผล นำเสนอข้อบกพร่อง เพื่อการแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ โดยยิ่งขึ้นไป สนับสนุนส่งเสริมให้รักษาศีล 5 ในแต่ละระดับเป็นไปด้วยดี แพร่หลาย สร้างทัศนคติที่ดี และสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้รักษา พร้อมทั้งให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องอันเกี่ยวข้องกับศีล 5 อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ สร้างกระแสและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ เห็นความสำคัญมีความตระหนักและสมัครเข้าร่วมโครงการ มีอำนาจสั่งการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายในจังหวัด และรายงานให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามกรอบระยะเวลา และพิจารณาดำเนินการ หรือสั่งการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557)

ทั้งนี้ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เจ้าคณะจังหวัด พร้อมกับเจ้าคณะอำเภอทุกแห่ง และส่วนราชการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์โดยใช้มิติทางศาสนาที่คนไทยเลื่อมใสศรัทธา (ศีล 5) ประกอบด้วย การงดเว้นจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกล่วงไป (ปาณาติปาตา เวรมณี) การงดเว้นจากการถือเอาของที่ไม่ใช่ของมีได้ให้ (อทินนาทานา เวรมณี) การงดเว้นจากการประพฤติดินในกาม (กาเมสุ มิจฉา จารา เวรมณี) การงดเว้นจากการกล่าวเท็จ (มุสาวาทา เวรมณี) และการงดเว้นจากการดื่มสุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (สุราเมรัยมัชฌิมาทฎฐานา เวรมณี) โดยได้ร่วมกันขับเคลื่อนการสร้างความปลอดภัยของสมณฉันท์โดยใช้มิติทางศาสนาที่คนไทยเลื่อมใสศรัทธา ส่งเสริมให้ทุกชุมชนรักษาศีล 5 เพื่อความสงบร่มเย็นแก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ ทั้ง 3 ระยะ ทั้งในเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของสมณฉันท์ของคนในชาติ ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสงคราม มียอดสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 157,975 คน คิดเป็นร้อยละ 81.27 (โครงการรักษาศีล 5, 2564)

โครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการช่วยเหลือประชาชนตามแนวทางของงานสาธารณสงเคราะห์ กล่าวคือ การช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก โดยการมอบสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อเป็นการบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชนใน

เบื้องต้น การช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่าง ๆ อาทิเช่น ผู้ประสบภัยน้ำท่วม ผู้ประสบอัคคีภัย เป็นต้น

ที่ผ่านมาโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรีจะได้รับความร่วมมือจากทางพระสังฆาธิการในเขตปกครองเป็นอย่างดี แต่ก็ยังขาดตัวชี้วัดในการวัดผลการประสบความสำเร็จของโครงการว่าสำเร็จอยู่ในระดับไหน ส่งผลให้โครงการไม่สามารถตอบคำถามของสังคมได้ ว่าสำเร็จหรือไหมอย่างไร ประกอบกับที่ผ่านมาการบริหารจัดการโครงการยังขาดเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลโครงการที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการทำได้ยาก

การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ จึงเป็นเครื่องมือทางการบริหารจัดการโครงการที่ดี ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของรุ่งรัตน์ หัตถกรรม และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความสุขมวลรวมของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและงานวิจัยของสมภาร ดอนจินดา และคณะ (2556) ได้วิจัยเรื่อง ตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจกึ่งแสวงหากำไร โดยประยุกต์ใช้หลักการบาลานซ์สกอร์การ์ด : กรณีศึกษาโครงการตามพระราชดำริ ซึ่งทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการเป็นเครื่องมือทางการบริหารจัดการโครงการที่ดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาศึกษาระดับความคิดเห็นในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี และพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการและนำเสนอคณะสงฆ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชาชนภายในชุมชนวัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง) วัดสังฆทาน วัดชลประทานรังสฤษฎ์ และวัดละหาร รวมจำนวน 118,489 คน โดยคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้แก่ ประชาชนภายในชุมชนวัดบัวขวัญ (พระอารามหลวง) วัดสังฆทาน วัดชลประทานรังสฤษฎ์ และวัดละหาร เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งผู้บริหารคณะสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่นและประชาชน จำนวน 18 รูปหรือคน เพื่อสังเคราะห์เป็นรูปแบบเบื้องต้น แล้วจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนสรุปเป็นองค์ความรู้ในการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง ความเรียง และรูปแบบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญในการพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุ มากกว่า 40 ปีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 เป็น ตัวแทนชุมชน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9

1.2 การบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.48) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบำรุงกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ($\bar{X}$ = 3.47) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเกื้อกูลประชาชน

หรือสรรพสัตว์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.56) อยู่ในระดับมาก และด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.43) อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ด้านบำรุงกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.47) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการสร้างห้องกรรมฐานสำหรับพระสงฆ์และประชาชนทั่วไป มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.58) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดสร้างห้องสมุดของวัดเพื่อให้บริการมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.49) อยู่ในระดับปานกลาง และการส่งเสริมการสร้างโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.41) อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 การบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.43) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เป็นวัดต้นแบบในโครงการกฐินปลอดเหล้าของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.49) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการสนับสนุนโครงการวัดปลอดบุหรี่ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.48) อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นที่ตั้งศูนย์ประสานงานของกรมควบคุมความประพฤติมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.26) อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 การบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ด้านการเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.47) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการระดมทุนช่วยจัดสร้างโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.55) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีการสนับสนุนให้มีการจัดสร้างสถานที่รองรับสำหรับผู้พักอาศัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.52) อยู่ในระดับมาก และมีการสร้างตึกผู้ป่วยให้กับโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.30) อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 การบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.52) ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริจาคยานพาหนะให้มหาวิทยาลัยสงฆ์เพื่อการเผยแผ่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.61) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.55) อยู่ในระดับมาก และสนับสนุนที่พักพิงและทุนการศึกษาแก่เด็กที่ยากจนแต่เรียนดี ($\bar{X}$ = 3.44) อยู่ในระดับปานกลาง

2. กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังคมประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ด้านกระบวนการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย สงฆ์ให้วัดตั้งและดำเนินการโรงเรียนราษฎร์เองตามกฎหมาย โรงเรียนราษฎร์เป็นโรงเรียนสำหรับนักเรียนยากจน ให้ศึกษา

เล่าเรียนโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน บางแห่งจัดเก็บค่าเล่าเรียนแต่ในอัตราต่ำ บางวัดจัดให้มีการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับพระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษา รวบรวมปัจจัยเครื่องอุปโภคบริโภคส่งไปให้แก่ผู้ประสบสาธารณภัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์เป็นพื้นฐาน สมาชิกของสังคมทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง พระสงฆ์และวัดควรสงเคราะห์ประชาชน คือ ควรสงเคราะห์ฝ่ายจิตใจให้มีสติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ควรสงเคราะห์ทางด้านศีลธรรม ควรสงเคราะห์ให้มนุษย์มีความสว่างทางวิญญาณ ควรสงเคราะห์ให้กินอยู่แต่พอดี ควรสงเคราะห์ในการให้ธรรมมากกว่าให้วัตถุ ควรสงเคราะห์ให้เขามีความเข้มแข็ง การพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ว่า พระสงฆ์ควรดำเนินการพัฒนาประชาชน โดยเน้นการพัฒนาจิตใจเป็นหลัก โดยการจัดตั้งโครงการรณรงค์ลดละเลิกอบายมุข และโครงการเสริมเพื่อพัฒนาสภาพเป็นอยู่ของประชาชน เช่น โครงการศูนย์เด็กเล็ก บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้อยู่อาศัยในวัดนั้น ๆ การเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

2.2 กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังฆปรินายกของคณะสงฆ์ จังหวัดนนทบุรี ด้านกระบวนการบริหารการเงิน ประกอบด้วย เนื่องจากพระสังฆาธิการกับผู้รับสาธารณสงเคราะห์ฝ่ายการเงินมักจะมีส่วนร่วมอยู่ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานระยะยาวของกิจการต่าง ๆ การบริหารทรัพย์สิน พระสังฆาธิการกับผู้รับสาธารณสงเคราะห์ฝ่ายการเงินต้องพยายามที่จะทำให้การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล การพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องพัฒนาทางด้านวัตถุและพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นทั้งนี้ โดยให้ประชาชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง ศาสนสถานและศาสนวัตถุของวัดวาอารามต่าง ๆ จักได้รับการปรับปรุง พัฒนาให้เป็นไปด้วยดี วัดต้องมีงบประมาณของวัดในการบำรุงรักษาและซ่อมแซมภายในวัดต้องรอผ้าป่าและกฐินเป็นที่ตั้ง จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง ช่วยเหลือแนะนำในการทำบุญชื่ครุภัณฑ์ ลหุภัณฑ์ของวัดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ช่วยเหลือแนะนำในการที่จะจัดให้มีโฉนดของวัด ขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

2.3 กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังฆปรินายกของคณะสงฆ์ จังหวัดนนทบุรี ด้านกระบวนการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย การบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ จะเกี่ยวกับการบริหารต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ งานวัสดุอุปกรณ์เป็นงานที่ต้องการความละเอียด วัสดุอุปกรณ์ การนำวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ และสุดท้ายก็คือ การเสื่อมสภาพ หรือหมดอายุการใช้งานก็ต้องจำหน่ายออกจากบัญชี เพื่อที่จะหาทดแทนใหม่ ในเรื่องของระบบบริหารวัสดุอุปกรณ์ การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน การบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เขียนโครงการขออนุมัติตามระเบียบในการของงบประมาณแผ่นดินมา

ดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประโยชน์ในการใช้สอยควบคุม ติดตาม ให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการและความหมายในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการใช้พลังงาน เวลา วัสดุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ต่ำที่สุดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าและผลที่ออกมา เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุดโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างประหยัด มีความรวดเร็ว สูญเสียน้อยที่สุด

2.4 กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาบาลเคราะห์ของคณะสงฆ์ จังหวัดนนทบุรี ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย พระสงฆ์จะต้องพยายามสร้างเครือข่ายประสานงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ให้เป็นชุมชนหรือกลุ่ม เพื่อที่จะทำให้สังคมหรือชุมชนรอบข้างยอมรับ จึงจะทำให้การสร้างชุมชนนั้นมีการเรียนรู้ อาจเกิดจากความร่วมมือจากทางวัดเอง หรือจากประชาชน ชาวบ้าน แม้แต่ทางราชการ จัดสร้างขึ้นให้วัดดูแลได้ อาจให้ใช้สถานที่แล้วมีพระภิกษุ สามเณร เป็นผู้ดูแลรักษา ให้บริการแก่ประชาชน ในกิจการด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ท้องถิ่น วัดอาจให้ใช้สถานที่ ส่งเสริมการศึกษาของเยาวชนและประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียน พระปริยัติธรรม โรงเรียนประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาในวัด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด รวมทั้งการจัดให้วัดเป็นอุทยานการศึกษา เป็นแหล่งความรู้แก่เยาวชนและประชาชน ชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ทางด้าน เศรษฐกิจ เพราะคณะสงฆ์มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์สามัคคีกันดีเป็นรูปแบบแล้ว ระบบ การจัดการ การบริหารชุมชน การปกครองก็เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มย่อย ๆ ไปสู่การพัฒนาสังคมขนาดใหญ่ขึ้น การจัดหน่วยบรรเทาสาธารณภัยหรือการจัดการให้ฟรีในพิธีงานศพ ไม่เก็บค่านำค่าไฟไม่เก็บค่าเจ้าพนักงาน หากเขามีศรัทธาก็จะทำบุญ

3. การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาบาลเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

- 3.1 มีความโปร่งใสในการบริหารโครงการและตรวจสอบได้
- 3.2 มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่พระภิกษุสามเณรตามความรู้ความสามารถอย่างชัดเจน
- 3.3 มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนรับรู้อย่างทั่วถึง
- 3.4 มีความรับผิดชอบต่อคณะสงฆ์และสาธารณะ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 มีการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 3.6 มีการอบรมให้ความรู้ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนในเป็นประจำ
- 3.7 มีระบบและกลไกในการกลั่นกรองและช่วยเหลือประชาชนอย่างเท่าเทียม
- 3.8 มีการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน
- 3.9 เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่าง บ้าน วัด ราชการ อย่างสม่ำเสมอ
- 3.10 มีการจัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนสนับสนุนโครงการสังฆประชาบาลเคราะห์

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรีในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.48) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบำรุงกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ($\bar{X}$ = 3.47) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.56) อยู่ในระดับมาก และด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.43) อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเลิศพิพัฒน์ จันทพลโย (แก้ววันทอง) (2554) ได้กล่าวไว้ใน บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมโลกาภิวัตน์ว่า บทบาทด้านสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์หากพูดไปแล้ว นับว่ามีความสำคัญไม่น้อย เพราะต้องคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ความเป็นพระพุทธศาสนาอยู่ในที่นี้ด้วย เพราะสร้างวัด สร้างศาสนวัตถุต้องให้เป็นเอกลักษณ์ที่ดำรงไว้ซึ่งความเป็นพุทธ คำว่าความเป็นพุทธกับความเป็นไทยนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันเพราะความเป็นไทยมา จากรากฐานของความเป็นพุทธ มาจากรากฐานแห่งความคิดอันเป็นพุทธ พระสงฆ์ต้องเป็นแบบอย่างในเชิงของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ เพราะวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของปวงชนชาวไทย ด้านสาธารณสงเคราะห์ บทบาทของพระสงฆ์ในด้านสาธารณสงเคราะห์ เรายังเห็นได้ชัดเจนว่า พระสงฆ์ที่มีบารมี มีเอกลาภมาก ๆ ท่านไม่ได้เก็บไว้เพียงตัวท่านเอง หากแต่ได้ช่วยสร้างโรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ อนามัยตำบล ศาลาที่ประชุม ศาลาพักริมทาง ทำบ่อน้ำ ทำสะพาน ฯลฯ บทบาทด้านสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ อันเป็นบทบาทหลักอีกด้านหนึ่ง ที่หมายถึง ด้านการก่อสร้าง การพัฒนาศาสนวัตถุ โดยเริ่มจากการสร้างศาสนวัตถุภายในวัดของพระสงฆ์ สร้างเพื่อให้เป็นที่สะดวกแก่การศึกษาธรรมปฏิบัติธรรมมิใช่เป็นการสร้างเพื่ออวดอ้างบารมี แข่งขันความฟุ้งเฟ้อหรูหรา

2. กระบวนการในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหารงานบุคคล กระบวนการบริหารเงิน กระบวนการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูอุดมปิยธรรม (เกรียงศักดิ์ ปิยธมโม) (2557) วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสาธารณสงเคราะห์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสาธารณสงเคราะห์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถแบ่งออกเป็นปัจจัยหลัก ๆ ได้ 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายนอกและ ปัจจัยภายใน 1. ปัจจัยภายนอก คือ 1) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 4) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย 2. ปัจจัยภายใน คือ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านการเงิน 3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหาร ดังนั้น วัดและคณะสงฆ์ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานในด้านการสาธารณสงเคราะห์ทุกระดับควรมี

การเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอและควรเสริมปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการกระจายอำนาจหน้าที่ กระจายการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเหมาะสม ประกอบกับควรทำงานอย่างมีระบบเป็นแนวทางเดียวกัน และมีเครือข่ายร่วมมือกัน โดยการใช้ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนมีความประพฤติดีและงดงามด้วยศีลางจริยวัตรตามหลักพระธรรมวินัย มีความอดทน เสียสละทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาต่อไป

3. การพัฒนาตัววัดในการบริหารจัดการโครงการสังคมประชานุเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 1. มีความโปร่งใสในการบริหารโครงการและตรวจสอบได้ 2. มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่พระภิกษุสามเณรตามความรู้ความสามารถอย่างชัดเจน 3. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนรับรู้อย่างทั่วถึง 4. มีความรับผิดชอบต่อคณะสงฆ์และสาธารณะ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 5. มีการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 6. มีการอบรมให้ความรู้ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนในเป็นประจำ 7. มีระบบและกลไกในการกลั่นกรองและช่วยเหลือประชาชนอย่างเท่าเทียม 8. มีการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน 9. เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่าง บ้าน วัด ราชการ อย่างสม่ำเสมอ 10. มีการจัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนสนับสนุนโครงการสังคมประชานุเคราะห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูไพศาลพัฒนคุณ (สมพร ฐิตปุณฺโญ) (2557) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี พบว่า 1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการจัดการประสิทธิภาพงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การช่วยเหลือเกื้อกูล 2) งานการสาธารณะประโยชน์ 3) งานการจัดการสาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ เป็นบทบาทหน้าที่ของวัดที่ดำเนินการอยู่เป็นปกติอยู่แล้ว แต่โดยสภาพทั่วไป คือ คนไม่ค่อยรู้ สังคมยังไม่เข้าใจ ชุมชนก็ยังไม่เข้าใจ ความร่วมมือมีปัญหาและอุปสรรคทั่วไป ได้แก่ ปัญหาด้านระบบงาน แผนงาน โครงการ ที่ยังไม่ชัดเจน ปัญหาด้านคณะทำงานหรือบุคลากรผู้รับผิดชอบ ปัญหาด้านการสื่อสารการทำงานและการประสานงานที่จะส่งผลต่อการให้บริการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัด 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัด แต่ละด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล ต้องสร้างความพร้อมตั้งแต่ความเป็นผู้นำของเจ้าอาวาสที่ต้องรู้ระบบการทำงาน ทั้งในยามปกติและยามวิกฤติ สร้างการมีส่วนร่วมกับกับชุมชน สังคม เพื่อคุณภาพงานการสงเคราะห์ประชาชนสงเคราะห์ชุมชนและสังเคราะห์สังคม 2) ด้านกิจการงานการสาธารณะประโยชน์ วัดต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ในทุกกิจการงานสาธารณะประโยชน์ ที่วัดต้องพร้อมให้ความเกื้อกูล ทุกภาคส่วน และพร้อมให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน 3) ด้านการจัดการสาธารณสมบัติ ที่เจ้าอาวาสต้องเป็นผู้นำการสร้างสาธารณสมบัติ การให้วัดเป็นสถานที่สาธารณะสมบัติ ที่ต้องมีการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โครงการ ทั้งการให้บริการ

ประชาชน ร่วมมือกับเอกชน และสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และ 4) งานการสาธารณะ สงเคราะห์การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนและสรรพสัตว์ วัดต้องร่วมมือกับชุมชนทั้งการ สงเคราะห์ประชาชน พัฒนาชุมชน และสร้างสรรค์คุณภาพสังคม 3. วิธีการจัดการงานสาธารณะ สงเคราะห์ที่มีประสิทธิผลของวัดในจังหวัดปทุมธานี คือ เจ้าอาวาสต้องรับรู้สภาพการ เปลี่ยนแปลงของสังคม แล้วมีการพัฒนาวัดและบุคลากรให้มีคุณภาพ มีระบบการมีส่วนร่วม กับทุกภาคส่วน วัดต้องแสดงบทบาทการสงเคราะห์ด้านการพัฒนาคน พัฒนาครอบครัว ส่งเสริม ชุมชน และสร้างสรรค์สังคม อันจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ของการจัดการงานสาธารณะสงเคราะห์ของ วัดที่ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนมีความเข้มแข็งและสภาพสังคมที่มั่นคง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังคมประชานุเคราะห์ ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานช่วยเหลือเกื้อกูล คือ ยึดหลักคุณธรรม ใช้กำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถ กระจายข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึง มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

2. ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ คือ การส่งเสริม มุ่งเน้นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์โดยรวมเป็นส่วนใหญ่ เข้าไปมีส่วนร่วมในการเติมให้เต็มให้แก่ ประชาชน การส่งเสริมพัฒนาเน้นถึงประโยชน์สูงสุด เพิ่มการส่งเสริมโรงเรียนสอนศีลธรรมทาง พระพุทธศาสนา

3. ด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่ยืนเป็นสาธารณสมบัติ คือ การอบรมพระภิกษุ สามเณรให้มีสมณสัญญา ช่วยเหลือผู้ประสบความขาดแคลน ใช้วัดเป็นสถานที่ศึกษาอบรมพุทธ ศาสนาสำหรับปัญหาในการเกื้อกูลสถานที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและบุคคลทั่วไป

4. ด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์ คือ มุ่งเน้นให้ประชาชนรู้ถึงดี ชั่ว รู้ถึงกฎ แห่งกรรมทั่วไป มีการสร้างวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ถนน ประปาหมู่บ้าน พิพิธภัณฑสถาน ให้ความ ร่วมมือโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นตัวกลางประสานงาน จัดตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ เดือดร้อน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดในการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรร่วมกันสร้างกลยุทธการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี สู่การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตที่ยั่งยืน

2. องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรสร้างเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานรู้สึกถึงความมีส่วนร่วม หรือการมีความรู้สึก ต้องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผ่านการบริหารจัดการโครงการสังฆประชาชนเคราะห์ของคณะ สงฆ์จังหวัดนนทบุรีเพื่อที่จะสร้างสรรค์การพัฒนาทีมงานในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่ ความสำเร็จ

3. องค์การพระพุทธศาสนา ควรพิจารณากระบวนการและปัจจัยในการพัฒนาโครงการ สังฆประชาชนเคราะห์ การส่งเสริมจริยธรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารควรทบทวนโครงสร้างการบริหารงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากที่ ทำอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งวิธีติดต่อประสานงานระหว่าง กัน

2. ควรมีคณะกรรมการจัดการศึกษาของวัด ที่ประกอบด้วยเจ้าอาวาส ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นพระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา พระภิกษุในวัดและบุคลากรที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความพร้อมและ ศักยภาพที่จะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ให้อุบาสก – อุบาสิกาที่มีจิตสาธารณะเข้าไปปรนนิบัติเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ เช่น การร่วมเป็นผู้สนับสนุนทุนสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานและต้องการที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาและวิจัยเรื่อง การจัดการกิจการคณะสงฆ์ เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ เช่น พระสังฆาธิการผู้ปกครองคณะสงฆ์ รวมถึงผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น ไวยาวัจกร กรรมการวัด หรือผู้นำชุมชน เป็นต้น

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ หรือเทคนิคในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อจะได้ทราบเทคนิค กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษางานในกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง 6 ประการ คือ งานการปกครอง งานการศาสนศึกษา งานการเผยแผ่พระพุทธศาสนา งานการสาธารณูปการ และงานสาธารณสงเคราะห์ ในด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อจักได้ทราบข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์เฉพาะแก่การคณะสงฆ์ด้านนั้น

เอกสารอ้างอิง

โครงการรักษาศีล 5. (2564). *สรุปยอดศิโยปสมัคโครงการศีล 5*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.sila5.com/report/>

เฉลิมพล โสมอินทร์. (2546). *ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.

พระครูไพศาลพัฒนคุณ (สมพร ฐิตปุณโณ). (2557). *ประสิทธิผลการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของวัดในจังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูอุดมปิยธรรม (เกรียงศักดิ์ ปิยธมโม). *รูปแบบการจัดการสาธารณสงเคราะห์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณโณ). (2545). *การคณะสงฆ์และการศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระไพศาล ชินช่วง. (2562). การพัฒนารูปแบบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล
ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม*, 6(1), 169-178.
- พระราชรัตนาลงกรณ์ (พระพิศิษฐ์ สุวีโร) และคณะ. (2562). กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนา
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วยแนวทางยุทธศาสตร์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 :
กรณีศึกษาหมู่บ้านโนนยาง ตำบลนาดี อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติ
ศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(5), 1233-1252.
- พระเลิศพิพัฒน์ จนทปญโญ (แก้ววันทอง). (2554). บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมโลกาภิวัตน์.
วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7(2), 6-16.
- รุ่งรัตน์ หัตถกรรม และคณะ. (2560). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดความสุขมวลรวมของ
การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. *วารสารสหวิทยาการจัดการ*, 1(1), 99-108.
- สมภาร ดอนจันดา และคณะ. (2556). ตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจกึ่งแสวงหากำไร
โดยประยุกต์ใช้หลักการบาลานซ์สกอร์การ์ด : กรณีศึกษาโครงการตามพระราชดำริ.
วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 3(6), 52-60.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดอง
สมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

